

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/29/2013
Identifikačné číslo spisu:	2011200623
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2011200623.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci žalobcu KM LOGISTIC, s.r.o., so sídlom v Galante, Matúškovská cesta č. 1413, IČO: 36 533 858, zastúpeného JUDr. Petrom Peružekom, advokátom so sídlom v Hlohovci, Cintorínska ul. č. 1, proti žalovanej Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, Ul. 29 augusta č. 8, o penále, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 21. februára 2013 č. 14S/94/2011-32, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 21. februára 2013 č.k. 14S/94/2011-32, p o t v r d z u j e .

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 21. februára 2013 č.k. 14S/94/2011-32 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 11. októbra 2011 číslo 48885-2/2011-BA, ktorým ako odvolací orgán podľa ustanovenia § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Galanta z 8. júla 2011 číslo: 700-0610768811-GC04/11 potvrdila a odvolanie žalobcu ako zamestnávateľa zamietla.

Súd prvého stupňa zistil, že Sociálna poisťovňa, pobočka Galanta rozhodnutím z 8. júla 2011 číslo 700-0610768811-GC04/11 podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9. a § 240 zákona o sociálnom poistení predpísal žalobcovi za obdobie január 2009, marec 2009, máj 2009, jún 2009, júl 2009, august 2009, september 2009, január 2011 a február 2011 penále v sume 12 574,33 €. Penále vypočítala z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a príspevky“), vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej

pokladnici alebo zaplatená v hotovosti.

Krajský súd považoval za preukázané, že žalobca ako zamestnávateľ bol v omeškaní s platením poistného, ktoré dodatočne zaplatil, preto žalovaná v súlade s § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení žalobcovi vymerala penále za oneskorený odvod poistného a príspevkov. Nepokladal za dôvodné námietky žalobcu o odpustenie penále s poukazom na úhradu poistného, na nepriaznivé podnikateľské a majetkové pomery s odôvodnením, že ustanovenie § 240 ods. 1 cit. zákona je kogentné a nepripúšťa modifikáciu ani vylúčenie jeho normatívneho (zaväzujúceho) účinku. V dôsledku skutočnosti, že žalobca dlžné poistné a príspevky neuhradil do 30. apríla 2010, žalovaná mu nemohla odpustiť penále ani podľa § 293b cit. zákona.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie. Uviedol, že predmetné poistné a príspevky sú v súčasnosti v plnej výške uhradené a za toto obdobie žalovaná neeviduje žiadne nedoplatky, pričom posledná úhrada poistného bola vykonaná dňa 1. júna 2011. Namietal, že žalovaný ako aj krajský súd sa s touto námietkou nevysporiadali. Tvrdil, že žalovaná mu mala poskytnúť splátkový kalendár, prípadne z dôvodov hodných osobitného zreteľa odpustiť penále, pretože v čase rozhodovania o penále bol už nejaký nepriaznivý následok odstránený. Tiež namietal, že žalovaná pri predpísaní penále neprihliadla dostatočne na druh a rozsah porušenia právnych povinností, nezohľadnila dostatočne jeho majetkové pomery, podnikateľské aktivity, no najmä neprihliadla na tú skutočnosť, že dlžné poistné a príspevky sú uhradené niekedy s omeškaním len zopár dní. Z tohto dôvodu sa domnieval, že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný. Žiadal, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedla, že na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia nemá vplyv zaplatenie poistného a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v čase predpísania penále, pretože je oprávnená penále predpísať nielen z dôvodu nezaplatenia poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie vôbec, ale aj z dôvodu ich oneskoreného zaplatenia. Zákon o sociálnom poistení neumožňuje zohľadniť žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa a znížiť, či odpustiť predpísané penále.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 240 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za

kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 €.

Zo spisov vyplýva, že predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa z 21. februára 2013 č. 14S/94/2011-32, ktorý po preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 11. októbra 2011, č. 48885-2/2011-BA podľa piatej časti druhej hlavy OSP dospel k záveru, že rozhodnutie zodpovedá zákonu o sociálnom poistení.

Úlohou odvolacieho súdu bolo predovšetkým preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Žalobca v odvolaní namietal nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa a to z dôvodu, že nezohľadnil jeho námietky, ktoré uvádza v odvolaní.

Ustanovenie § 157 OSP je však potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je teda aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, sp.zn. III. ÚS 60/04 - www.concourt.sk). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ Európsky súd pre ľudské práva ale súčasne tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303 B).

Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní bol v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav. Rozsudok súdu prvého stupňa je preskúmateľný, lebo jeho odôvodnenie zodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 OSP. Krajský súd reagoval na rozhodujúce námietky žalobcu a právny názor súdu prvého stupňa odvolací súd považuje za vecne správny. Na zdôraznenie správnosti rozsudku prvého stupňa a zákonnosti rozhodnutia žalovanej podľa § 219 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP odvolací súd ešte uvádza nasledovné:

V súdnom konaní na základe podanej žaloby bolo potrebné podľa piatej časti druhej hlavy OSP preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne a posúdiť, či žalobkyňou vytknuté okolnosti spôsobujú nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu.

Z § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že už okamihom omeškania s lehotou splatnosti poistného a príspevku na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac, vznikajú obom účastníkom povinnosti súvisiace s týmto omeškaním. Žalovanej vzniká povinnosť predpísať penále (s výnimkou uvedenou v odseku 2) a žalobcovi vzniká povinnosť predpísané penále zaplatiť.

Moderačné oprávnenie žalovanej z ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nevyplýva. To znamená, že žalovaná nie je oprávnená penále vyplývajúce z tohto ustanovenia odpustiť resp. znížiť. Len vtedy, ak za kontrolované obdobie je vypočítané penále nižšie ako 3,32 €, žalovaná nie je povinná penále predpísať.

Podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

Uvedené ustanovenie upravuje nepredpísanie penále alebo odpustenie povinnosti platiť penále povinnému subjektu a to len v prípade, ak povinný subjekt celé dlžné poistné a dlžné príspevky zaplatí najneskôr do 30. apríla 2010. To znamená, že k 30. aprílu 2010 už voči Sociálnej poisťovne nebude mať žiaden peňažný záväzok.

Odvolací súd poukazuje tiež na § 146 zákona o sociálnom poistení, ktoré upravuje povolenie splátok dlžných súm poistného. Podľa tohto ustanovenia Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poistné povoliť splátky dlžných súm pre platobnú neschopnosť tejto osoby, ak dôvodne možno predpokladať, že v období nie dlhšom ako 18 mesiacov bude schopná zaplatiť dlžné sumy poistného, a ak je už v čase rozhodovania o povolení splátok týchto dlžných súm schopná plniť odvodové povinnosti.

Z uvedeného vyplýva, že povinný subjekt je oprávnený pred dňom splatnosti poistného podať žalovanej písomnú žiadosť na povolenie splátok súm poistného, ak z dôvodu nepriaznivej finančnej situácii v podnikateľskej činnosti predpokladal resp. vedel, že v lehote splatnosti nebude môcť poistné odvádzať v zákonnej lehote. Povolenie splátky poistného po lehote splatnosti ustanovenie § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení neumožňuje.

V prejednávanej veci bolo nepochybné, že žalobca penále a príspevky za obdobie január 2009, marec 2009, máj 2009 až september 2009, január 2011 a február 2011 včas, t.j. v zákonnej lehote podľa § 143 ods. 2 zákona o sociálnom poistení a podľa § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nezaplatil. Podľa prílohy k rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Galanta z 8. júla 2011 číslo 700-0610768811-GC04/11 poslednú splátku za mesiac september 2009 žalobca zaplatil 13. mája 2011, splátku za február 2011 zaplatil až 27. mája 2011.

Podľa názoru odvolacieho súdu mal žalobca zákonné možnosti uvedené v § 146 a v § 293bl zákona o sociálnom poistení, aby nemusel platiť penále podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktoré mu podľa jeho vyjadrenia v žiadosti a v odvolaní spôsobujú resp. už spôsobili vážnu hrozbu v podnikateľskej činnosti.

V dôsledku skutočnosti, že žalobca nepožiadaval žalovanú z dôvodu svojej nepriaznivej podnikateľskej činnosti a majetkových pomerov pred dňom splatnosti mesačného poistného o povolenie splátok podľa § 146 zákona o sociálnom poistení, a dlžné poistné do splátky september 2009 vrátane, v lehote do 30. apríla 2010 podľa § 293bl cit. zákona nezaplatil, žalovaná už nemá zákonné prostriedky predpísané penále a príspevky odpustiť resp. znížiť.

Z uvedeného teda vyplýva, že žalovaná postupovala v súlade s § 240 zákona o sociálnom poistení, keď žalobcovi v preskúmanom rozhodnutí penále predpísala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Trnave z 21. februára 2013 č. 14S/94/2011-32, ktorý rozhodnutie žalovanej pokladal za zákonné, podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a žalovaná nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.